

M. D. LIX.

MARTINVS
MASVIDAS
Signallus:

Dierwi Terwi schlowe dükem
Ir Ihesu Christu garbinkem
Bei Dwasse schwenta laupsinz
kem

Wienam Dierwi dekarwokem
Kurs istates est Chrikschtima
Ant ghreku aptzistighima
Bei amßina ischganima
Nüg Christaus apßadeta
Jem but amßina garba.
Amen.

MARTYNAS MAŽVYDAS ŽEGNOJA:

[♩ = 100]

Die-vui Tè-vui šlo-vę duo - kim ir Jè-zų Kris-tų
gar - bin-kim bei Šven-tą Dva-sią liaup-sin-kim. Vie-
nam Die-vui dè-ka-vo - kim, kurs y-ra į - sta-tęs Krikš-
tą ant nuo-dè-mių ap - va - ly-mo bei am-ži-
nam iš-ga - ny - mui nuo Kris-taus pa-ža - dè - tam.
Jam te- bū - na am - ži - na gar - ba.

Martyno Mažvydo žegnonei Martyno Liuterio choralą *Christ, unser Herr, zum Jordan kam* pritaikė Giedrius Kuprevičius, tekstą adaptavo Ilja Lemeškinas.

Parengta pagal skyrių *M. Mažvydas M. Liuterio giesmėje* knygoje: I. Lemeškin, P. U. Dini. *FORMA Chriřtina*. Vilnius–Praha: Lietuvių kalbos institutas, Prahos lingvistų būrelis, 2025.

Igiedojo Liudas Mikalauskas

Išleido Lietuvių kalbos institutas, 2026

Dailininkė Elona Marija Ložytė, maketuotojas Rokas Gelažius
Spausdino UAB „Petro ofsetas“

18 / 300 egz.

MARTYNAS MAŽVYDAS ŽEGNOJA

1559 m. Martynas Mažvydas neilgai prieš savo mirtį († 1563 05 31) išleido paskutinę knygą – *Formą Chrikštima*, į kurią įtraukė slaptą pranešimą. Jį sudarė akrostichas *MARTYNVS MASVJDAS S[igna]M[us]* „Martynas Mažvydas žegnoja“ ir originali žegnonė, nukreipta laike ir erdvėje į gentainius. Pastarąją jis kreipėsi tiek į lietuvininkus liuteronus, tiek į lietuvių katalikus. Mūsų dienomis M. Mažvydas žegnoja tiek Lietuvos katalikus ir liuteronus, tiek Mažosios Lietuvos lietuvių bendruomenę, persekiojamą savo istorinėje (ir kažkada M. Mažvydo dvasine globa uoliai sergėtoje) žemėje.

M. Mažvydo žegnonė buvo aptikta 2025 m., kai Italijos, Čekijos ir Lietuvos filologai Lietuvių kalbos institute rengė *Formos Chrikštima* kritinį leidimą (jį parėmė Lietuvos mokslo taryba ir Prahos lingvistų būrelis). 1559 m. M. Mažvydas turėjo viltį, kad jo sukurta malda tarp lietuvių bus platinama giedant ir tinkamu pavidalu skambės per mišias. Dėl šios priežasties buvo paprašyta patyrusių muzikų pagalbos ir nuspręsta parengti ypatingą atvirlaiškį, kuriame maldos tekstas pagal XVI a. siekį būtų suderintas su choralo melodija. Išpildyti M. Mažvydo norą padėjo kompozitorius Giedrius Kuprevičius ir dainininkas Liudas Mikalauskas, kurių darbo rezultatai matyti atvirlaiškyje – M. Mažvydo žegnonė yra pateikiama su natomis ir vokalinio atlikimu, kurio galima pasiklausyti nuskenavus QR kodą (tokio neįprasto atvirlaiškio gamybą parėmė „Petras ofsetas“).

Lietuvių kalbos institutas džiaugiasi, kad jam staiga atiteko tarpininko tarp žegnojančio M. Mažvydo ir šiuolaikinės lietuvių visuomenės vaidmuo, tačiau užtikrinti maldos sklaidą (ypač kaip choralą) tarp visų lietuvių jis negali. Būtent todėl buvo pasirinktas atvirlaiškio žanras. Tikimės, kad artimą žmogų arba kolegą M. Mažvydo žegnonės pavidalu norės pradžiuginti tie, kuriems malda buvo adresuota. Dėl kuo didesnės sklaidos buvo parengta 200 vardinių atvirlaiškio egzempliorių. Prašome juos priimti kaip laike paklydusią, pavėlavusią M. Mažvydo siuntą, skirtą Jums asmeniškai. Maloniai prašome šiuos egzempliorius siųsti toliau ir taip prisidėti prie M. Mažvydo žodžio platinimo. Tikimės, kad taip M. Mažvydas bus visur ir visų lietuvių išgirstas.

Lietuva kartu su visa Europa dabar išgyvena itin sudėtingą laikotarpį, kuris reikalauja santarvės ir bendruomenės susivienijimo, paramos ir užtarimo iš šalies. Paramos bei užtarimo niekada nebūna daug, ypač kai jie ateina iš M. Mažvydo.